

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Volnicia stăpânitorilor și manifestația națională.

Ceea-ce nimenea n'a putut crede, s'a întâmplat! Adunarea *alegătorilor români*, conchemată pe Marția trecută la Sibiu, a fost oprită de către primarul orașului Sibiu, la porunca ocârmuirei. A fost oprită din pricină că — așa se spune în volnicul ucaz unguresc — adunarea ar fi fost să fie o adunare *românească*, o adunare de *alegători români*! Despotica noastră stăpânire nu poate suferi nimic ce e românesc. N'a putut și nu poate suferi nici adunări românești. Din această pricină s'a oprit adunarea chemată la Sibiu. Mai mult, stăpânirea, în pornirile sale mișlești a mers așa de departe, încât prin slujbașii sei a dat de știre Românilor, iubiților nostri țărani de pe sate, că adunarea e oprită. Când a răspândit ocârmuirea și slujbașii sei această veste, au *mințit*, căci adunarea numai Luni a fost oprită — de oare-ce numai atunci a fost înștiințată la poliție — și slujbașii au răspândit știrea de opreliște deja Sâmbătă și Duminecă.

Eată, frați Români, purtarea stăpânitorilor față de voi! Ve uresc, dar' în ticăloșia lor să și tem de voi. Și ca să vă oprească de a vă aduna, nu e destul, că se folosesc de polițiști și gendarmi, dar' — ceea-ce îi dejosește mai mult — se folosesc și de *minciuni*!

Și cu toate aceste adunarea s'a ținut. Cu toate știrile de opreliște, sute de țărani au venit la Sibiu la adunare. Și ne-am adunat la locul merit pentru adunare și am protestat cu putere și falnic și *împotriva maghiarizării și împotriva opreliștei*. Ziua de Marți a fost o zi de sărbătoare națională pentru Românii din Sibiu și jur. Frumoasele vorbiri, ce s'au rostit, manifestația caldă a celor adunați, însuflețirea pentru cauza națională, ordinea bună și curajul ce l-a arătat poporul față de sbirii puterii — sunt tot atâtea semne, cari dovedesc puterea de viață a poporului nostru. Cine a văzut adunați pe Români în Sibiu și a auzit cum știu judeca țărani nostri afacerile naționale și cu cât curaj osândesc prigonirile, nădăjduind în un viitor arumos: dușman să ne fie și trebuie să recunoască, că poporul românesc e vrednic de o soartă mai bună,

care o va și ajunge prin hărnicia sa. Dând seamă în alt loc despre cele trecute Marți, publicăm aci actul cel mai însemnat al celor-ce s'au adunat la Sibiu, protestul, iscălit de o parte din cei-ce au venit la adunare:

Declarațiune-protest.

Subscrișii, veniți cu gândul de a participa la **adunarea convocată pe azi**, aici în **Sibiu**, și aflând despre **oprirea ilegală** a acestei adunări, ne simțim îndemnați a **protesta** cu atât mai vîrtos, atât în **contra oprirei**, cât și în **contra noului proiect de maghiarizare**.

De aceea dăm următoarea

Declarațiune:

Proiectul de lege despre numele de comune și alte localități îl aflăm cu totul **superfluu**, din punctul de vedere al administrațiunii și cu totul **vătămător** pentru cetățenii nemaghiari ai patriei.

Acest proiect este un **nou pas pe calea maghiarizării** forțate a popoarelor.

El constituie un **atac volnic** la sentimentele noastre cele mai gingașe, la dezvoltarea istorică a țerei și la drepturile garantate prin lege, atât ale singuraticelor comune, cât și ale singuraticelor naționalități nemaghiare.

Hotărîți a ne păstra întotdeauna **caracterul național și limba străbună românească**, respingem cu indignare toate tendințele de a ni-o răpi ori prigonii.

Protestăm deci, cu toată energia în contra **întreg sistemului de maghiarizare** inaugurat de actualul guvern pe terenul **școlastic, bisericesc, administrativ, justițiar, cultural și politic**, cu un cuvânt pe toate terenele vieții publice, și-l **condamnăm** ca pe un sistem **periculos**, care nu poate duce decât la turburarea și mai mare a relațiilor dintre **popoarele**, ce compun patria.

Protestăm cu deosebire în contra acestui **cel mai nou proiect de maghiarizare** și-l **denunțăm** lumii, ca o încercare barbară de a ne **extirpa toate urmele istorice**, ce poporul nostru a dat acestui pământ, apêrat cu sângele seu și îngrășat cu sudorile muncii sale.

Acest proiect de lege **desconsideră** legea despre egala îndreptățire a naționalităților, **incalcă** drepturile autonome ale bisericilor și școalelor noastre și e potrivit numai pentru a produce ură și ceartă între popoare, de aceea **cerem și pretindem** ca să fie delătural din corpurile legiuitoare ale țerei și **apelăm** la toți **preasfințiții arhiepiscopii români**, ca să se întrepună cu toată puterea cuvântului și a poziției lor înalte, spre a împedeca realizarea lui.

Sibiu, 14 Decembrie n. 1897.

Dr. Nicolae Comșa,
medic.

Dumitru Roman,
proprietar.

Dumitru B. Comșa,
comerciant.

Ioan Manta,
paroch în Gurariului.

N. Roman,
comerciant.

I. Comșa.

Nicolae Comșa,
(toți din Săliște).

Ioachim Totoianu,
proprietar.

Dumitru Șurian,
preot.

Dumitru Comșa.

Dumitru Rodeanu.

Ioan Comșa, jun.

Ioan Comșa, senior.

Ioan Bratu.

George Bratu.

Simion Peligrad.

Constantin Stroia.

Todor Popa.

Iacob Barna.

Pavel Băloiu.	Ceprea Soră.
Ilie Dobrota, paroch în Poiana.	Dumitru Timpăniariu.
D. Pamfiloiu, paroch în Jina.	Dumitru Dadărlatu.
Clemente Simu, paroch în Slimnic.	Nicolae Herța.
Vasile Morariu (Jina).	George Mocanu.
Ioan Giurgiu, faur în Săliște.	Petru Roșca.
Ioan Moga (Orlat).	Ioan Dancu.
Ioan Albu (Orlat).	Moni Mohanu.
Petru Bârsu (Săcel).	Ioan Salomia.
Teodor Ioan Bârsu.	Nicolae Bancu.
Oprea Vladu.	Vasile Tipurița.
Ioan Ioan Bârsu.	Vasile Munteanu.
Ioanăș Apolzan.	Nicolae Căndia.
Ion Dan Bârsu.	Iordache Ion Goșia.
Ioan Bădilă.	Ioan Hârșă (Săliște).
Dan Găroi.	Petru Roșca (Săliște).
Ioan Dordea.	Opre Șteflea (Săliște).
Petru Flueraș.	Ioan Borcea (Săliște).
Dumitru Moga.	Ilie Schitea (Săliște).
Ioan Costea.	Constantin Pop (Topârcea).
Vasile Muntenaș.	Petru Bîsta.
Nicolae Costea.	Ioan Barb.
Nicolae Modranu.	Nicolae Avrijan.
Petru Simtion.	Dumitru Bîrșia.
Ilie Crăciun.	Nicolae Dușe.
Nicolau Vlad, paroch gr.-or.	Ioan Opreșiu.
Nicolae Roșca, măcelar.	Ioan Ciupe.
Lazar Vintilă.	Nicolae Dordea.
Ioan Voina.	Ioan Fluerașiu.
Nicolae Restanție.	Mihaiu Bucșa.
Achim Căliman.	Pășiu Pipesnea.
Dumitru Tatu.	George Boițanu.
Dumitru Lăturean.	Ioan Crișan.
Simion Lotrean.	Ioan Nanu.
Pavel Costea.	Nicolae Imbăruș.
Luca Costea.	Ioan Popovici.
Ioan Sandi.	Constantin Bucșan.
George Lazar.	Ilie I. Peligrad.
Todor Bădilă.	Toma Mecriș.
Ioan Popescu.	Romulus Poșa.
Petru Popoviciu.	George Rădeanu.
Nicolae Stoian.	Ioan Triștiu.
Mateiu Rădulescu.	Ioan Ciucur.
Dumitru Herța.	Ioan I. Buzdughin.
Ioan St. Herța.	Lazar Buzdughin.
	Borota Vasilie.
	Ioan Hâmbăceanu (Sadu).

Manifestația națională.

Frumoase și mângăietoare au fost manifestațiunile de Marți ale Românilor. Cu toată opreliștea au venit la Sibiu 5—600 de țărani, în frunte cu preoții, învățătorii și alți fruntași, din toate satele din jurul Sibiului. Toți acești țărani erau oameni deștepți, pricepători și conștii de faptele lor. S'a văzut, că ei știu de ceea-ce se petrece, au cunoștință despre drepturile lor cetățenești și-'și știu ridica glasul lor de protest împotriva volnicilor celor dela putere.

Dovadă, că cu toate măsurile luate de poliție, ei au făcut manifestații, ce e drept pacifice, dar' impunătoare vrednice și însuflețite.

Dovadă *protestul*, ce-'l publicăm în numărul de azi, protest care din inima lor a răsărit. Dacă acest *protest* nu poartă iscăliturile tuturor celor-ce au fost veniți anume pentru adunare, e că ideea a venit prea târziu, când unii plecaseră dela local întrunirii.

Uneltirile guvernului.

Să teama stăpânirea de adunarea Românilor și de aceea s'a folosit de cele mai josnice mijloace, ca să o zădărnicească.

Anume protopretorul Sibiului, sigur la *porunca guvernului*, cu zile înainte a trimis tuturor primăriilor din comitatul Sibiului *poruncă* aspră de înțeles, că *fiind adunarea românească din Sibiu oprită, poporul să fie împedecat a merge la Sibiu pe ziua de 14 Decembrie.*

În poruncă — trimisă în scris — se zicea, că împedecarea venirii alegătorilor să se facă *„tapintatovan“* (cu tact!) și era semnată de protopretorul Sibiului, *Fabitus.*

În unele părți s'a vestit cu toba această *poruncă de terorizare, și volnică și mincinoasă* — în altele, ca spre pildă în Săliște și jur s'a făcut oprirea la *porunca vicișpanului* din Sibiu, pe calea notarilor.

Bagseamă să temeau amarnic oamenii stăpânirii mai ales de Săliște și comuuele hotarnice, pe cari dela conferențele naționale din trecut le știau cât de bărbătești sânt în pornirile lor românești!

Asupra barbarelor volnicii ale acestor măsuri nici că mai încapă vorbă. Ele se întemeiază pe o mișlească minciună, de oare-ce opreliștea s'a vestit cu zile înainte de-a face convocătorii înștiințare la poliția din Sibiu.

Alegătorii totuși au venit.

În ziua adunării pe la 9 ore dimineața mai mulți bravi Sălișteni inteligenți și țărani au venit la redacția foilor noastre, să afle cum stăm? Li-se spune să se adune la „casa societății“, pe ora pusă. Așa se și întimplă. Pe la 11 ore se adună alegătorii la un loc, la cortelul obicinuit al Săliștenilor, de unde în frunte cu veteranul naționalist *Taica Roman* din Săliște și cu aprigii tineri *Dr. Comșa, Roman* etc. pleacă la locul adunării. Grupul celorlalți oameni, al *Gurenilor* în frunte cu părintele *Manta*, al *Orlătenilor* cu părintele *Decei*, apoi cei de prin *Sadu, Șura-mare, Mohu, Sibiul* etc. se alătură, formând o trupă de vre-o 5—600 de alegători.

Pe cale se alătură mereu cete de Români. Astfel sosesc la „Gesellschaftshaus“, în cea mai bună rînduială, însufleții și impunători. În curînd sosește și venerabilul preșident al partidului național *Dr. I. Rațiu*, dimpreună cu al doilea convocător, cu părintele protopop *Droc*. Ei fuseseră pe la primarul, ca să le permită a vorbi alegătorilor, dar' nu li-s'a dat voe. *Dr. Rațiu* este viu aclamat de mulțime. El mulțumește alegătorilor, că au venit la adunare, dar' le vestește că adunarea e oprită. Cu aceste convocătorii se depărtară, alegătorii însă merseră să între în localul menit pentru adunare.

La „o bere“.

Ușile localului erau însă închise și păzite de polițiști. Fruntașii și aranjierii cer să fie lăsat poporul în lăuntru, cel puțin la „un pahar de bere“. Căpitanul poliției să invoaște de voe de nevoe și mulțimea alegătorilor intră în sala cea mai mică a zidirei, care se dovedește în curînd de prea mică. Cei mai mulți nu mai au loc la mese și trebuie să stea în picioare și mulți rămân pe afară. Între oaspeți sânt și câțiva *Sași „versii“*, cari sânt cu drag primiți și salutați. Să încep discuții cu deosebire asupra *maghiarisării și opririi* adunării. Între aceea sosește dl *Dr. Rațiu*, însoțit de protopr. dl *Droc*.

Întrînd în sală *Dr. Rațiu* este întimpinat de furtunoase ovațiuni, ce nu vreau să se mai sfîrșească.

FOIȚA.

Colindă.

Culeasă de *Ianăși F. Ciercega.*

Doamne Isuse Christoase
Mult ne-ai lăsat ziori frumoase,
Tu ești floarea prea curată
Și lumina-adevărată,
Că mila Ta, o prea bune,
Cine o va pute spune?
Dumnezeu fiind din fire
Ai luat chip d'omenire,
Pentru-a noastră mântuire
Ca să ne scapi din peire;
Fiind Tu împărat mare
Te-ai lăsat la munci amare,
Și te-ai dat la chinuire
De a ta bună voire,
Și te-ai dat la răstignire
Ca să ne dai nemurire.
O! Isuse nume dulce
Ne-ai scăpat prin sfânta cruce,
Din osânda strămoșească
Și din mâna diavolească.
Rămâneți, gazde bogate,
La mulți ani cu sănătate!

Chiuituri și strigături de lângă Reșița.

Culese de *Ianăși F. Ciercega Târnoveanul.*

Frunză verde de săcară
Din dorul meu cel de-asăară
Făcea-'i foc s'aprinzi o țeară,
Și din lacrimile mele
Făcea-'i două isvorele
De te-ai 'neca mândro 'n ele.

Pe când eu m'am însurat
Așa bine m'am jurat,
Că 'n lume cât oi trăi
Altă mândră n'oi iubi,
Dar' acuma mă căesc
Și altă mândră iubesc.

De-aș ajunge zile multe
Să es mai odată 'n munte,
Să odinesc în presacă
Cu mândra ce 'mi-o fost dragă,
S'aud fagii vjăind
Pe mândra 'n frunză zicînd.

Cât e fata de micuță
Fură banii din olcuță,
Și-'i împarte la ficiori
Să o joace 'n sărbători.

Bate cisma n'o cruța
Dac'ai dat banii pe ea,
Dar' n'o bate să mă 'ntreci
Că te pun la fere răci.

Dute 'n lături golomos
Să joace cine-'i frumos,
Că nici salca nu-'i ca pomul
Nici Țiganul nu-'i ca omul.

Nu căuta că eu joc rău
C'asa joacă neamul meu,
Că de-ar fi jucat mai bine
M'ar fi 'nvățat și pe mine.

Dați cu cisne cari aveți,
Ori de foame nu puteți,
Bateți cisma pe tureac
Măcar nu-'i fărină 'n sac.

Mai întâiu dl Dr. Rațiu își face datoria de conchemător și anunță oprirea.

Mulțumește din tot sufletul pentru-că țărani nostri au alergat în număr așa de frumos. Faptul acesta însuși e un puternic protest în contra nouelor încălcări de maghiarisare. După-ce însă adunarea nu se poate ține, îi roagă să meargă în liniște acasă.

— Nu mergem! este răspunsul tunător.

— Așadar, să bem împreună câte un pahar de bere.

Începe veselie. Polițiștii umblă încolo și încoace desperați de a mai pute isprăvi ceva.

Vorbiri și cântece.

În toiul veseliei se ridică dl Dr. *Dăianu* să închine un pahar pentru popor.

„Frați Români!” — zice oratorul, și se face liniște.

„D-voastră ați alergat din depărtare ca să protestați aici în contra maghiarisării și volnicia v'a întrecut, pentru-că a oprit adunarea...

Căpitanul de poliție provoacă în limba nemțească pe vorbitor să înceteze.

— *Nu înțeleg, domnule* — răspunde vorbitorul și un tunet de aplauze urmează. Căpitanul provoacă românește pe orator să nu mai vorbească.

Dr. *Dăianu* îi explică că nu ne poate opri, ca să nu toastăm; el vrea să bea un pahar de bere pentru bravul popor, care a venit să protesteze, apoi își continuă vorbirea, zicând între altele:

„D-voastră prin înfăptuirea d-voastră aici, prin întregirea d-voastră ființă protestați.

„Fiți siguri, că încercările lor sunt zadarnice și de ris. De vor și ajunge să maghiarizeze *cojile*, va rămâne curat și neatins *simburile*, și acela e românesc. Noi Români „și noi creștini suntem”, noi cunoaștem numai un botez, și ru vom lăsa, ca alt nume decât cel din botez primit, se poarte comunele noastre, pe care noi le-am botezat...”

În sfârșit vorbitorul închină pentru popor, între ovațiuni strâșnice.

Să cântă îndată un „*Deșteaptă-te Române*” pe care-l cântă toți în picioare. Însuflețirea era de nedescris, cu deosebire la *jurământ*, cuprins în cele două versuri din urmă și care se repetă de trei-ori:

„Murim mai bine 'n luptă, cu glorie deplină
Decât să fim sclavi earăși în vechiul nost' pământ”.

Au mai vorbit vrednicul tânăr *Dr. Nic. Comșa* din Seliște pentru Dr. Ioan Rațiu, apoi *I. Scurtu*, red. la *Tribuna* pentru Sașii „verzi” veniți ca oaspeți. Să mai întonează un „*Har se dăm mână cu mână*” și apoi pe la 12¹/₂ alegătorii părăsesc sala.

La Dr. Rațiu!

Dela „*Gesellschaftshaus*” întregă mulțimea pleacă la vila dlui Dr. Rațiu. Sosiți aici vrednicii noștri Români se pun în rînd și încep a aclama pe Dr. Rațiu.

„Trăească Dr. Rațiu! Să-l vedem!

Atunci se deschide o fereastră și se vede figura imponentă a lui Dr. Rațiu. Se face liniște și presidentul vorbește cam aceste:

„Vă mulțumesc pentru dovezile de dragoste ce și aici îmi aduceți. Mă bucur că ați alergat cu toții la adunare și-mi pare foarte rău, că n'am putut să și ținem adunarea. Vă promit, că și de aci înainte îmi voi face totdeauna datorința, așa cum cer interesele naționale. Și dacă împrejurările s'au întemplat astfel, că adunarea a fost oprită, se vor afla alte căi

și mijloace pentru a duce lupta mai departe! Vom cerca totul, ca poporul românesc să-și poată arăta voința sa: Trăească poporul românesc și toate naționalitățile nemaghiare!

„Să trăească” puternice și repetate resonară din piepturile sutelor de oameni, apoi să cântă un „*Deșteaptă-te române*”. Însuflețirea poporului era uriașă, de nedescris.

Pe strada Cisnădiei.

După aceste manifestații se dă semnalul: „Să defilăm (să ne arătăm) cu toții pe cea mai de frunte stradă, pe strada Cisnădiei”.

Și cuvântul e îndată și însuflețit ascultat.

În rînduri de câte patru Români noștri, în frunte cu conducătorii manifestațiilor trec pe strada *Schewis*, pe *Bretter* și prin strada *Cisnădiei*.

Polițiștii acum, ca și mai înainte, îi urmeză, dar' nu fac nimic, că n'au la ce...

Pe străzi lumea se oprește, se miră (și uimită admiră frumoasa ordine a manifestației.

Țărani vorbesc înflăcărat între ei și cu fruntașii cari îi conduc. Și cu însuflețire spun și se leagă, că totdeauna vor veni la astfel de mărețe adunări și manifestații naționale... și că până la moarte lupta-vor pentru drepturile iubite neamului nostru!

Întrunirea dela „Pankiewicz”.

Frumoasele manifestații s'au continuat și sfârșit în sala cea mare a restaurantului „*Pankiewicz*”, unde și la alte adunări s'au întrunit Români. La întrunirea de aici s'a ales de președinte vrednicul fruntaș din Seliște, *Roman*, apoi s'au ținut mai multe vorbiri însuflețite și instructive pentru popor. Au vorbit d-nii *Dr. Dăianu*, președ. *Roman*, *I. Scurtu*, *Dr. Comșa*, etc.

Cele mai frumoase momente și totodată rezultate vrednice ale întrunirii au fost *protestul*, (ce-l publicăm azi), care aici s'a făcut și subscris cu mare însuflețire și telegrama de felicitare, ce s'a trimis earăși între vii ovațiuni dlui *Aurel C. Popovici* la București și care este:

„Sute de Români adunați trimit salut celui mai iubit fiu al lor, pe care-l doresc.

Președinte *Roman* din Seliște”.

Despre întrunirea aceasta vom scrie mai pe larg în numărul viitor.

*

Astfel au decurs manifestațiile naționale. Frumoase și vrednice, ele au dat dovadă, că poporul român e gata întotdeauna a-și apăra avutul seu național și aceia, cari gândesc că-i vor pute răpi limba, trebuie să despereze de a-și ajunge vre-odată ținta.

Maghiarisare cu ridicata. Foia „*Bud. Hirl.*” scrie:

Comitatul *Somogy* e unul dintre cele mai ungurești și totuși e mare numărul acelor, cari poartă nume străin. De aceea comitele *Talian* (!) *Gyula* și vicecomitele *Maar* (!) *Gyula*, *pătrunși de importanța și însemnătatea națională a cauzei*, lucră mână în mână, ca cei cu nume străin să-și maghiarizeze în număr mai mare numele. În scopul acesta au dat poruncă cătră toți capii de direcție ca să promoveze cu toate mijloacele ce le stau la dispoziție maghiarisarea numelor fără-ca să silească pe nimeni.

Adecă „fără silă”! Întocmai ca-și-când deputatul *Ruffy* zicea, că proiectul despre numele comunelor nu înțește la — *maghiarisare*.

Germanii și Sașii. Din Berlin se telegrafează cu datul 10 Dec. n.:

„O adunare și-a exprimat indignarea pentru prigonirea Sașilor Ardeleni din partea Maghiarilor”.

Ziarele germane publică articoli înfocați în contra Ungurilor pentru noul proiect de maghiarisare.

Studentii din Halle au adresat studenților sași o călduroasă scrisoare de încurajare în lupta contra maghiarismului.

„Dacă studenții din Budapesta au încercat să facă legături colegiale cu noi, — zic studenții din Halle — îi respingem hotărât.

„Noi nu putem recunoaște de colegi pe membrii unui popor, care sub masca libertății subjugă pe conaționali noștri”.

Din fabrica de maghiarisare.

— Proiectul despre maghiarisarea numelor de comune. —

În dieta ungurească, după-ce s'a primit în general proiectul despre maghiarisarea numelor de comune, a urmat în 10 l. c. dezbateră specială, pe paragrafi.

Proiectul se alcătuiește din 6 paragrafi. Prin el i-se dă putere ministrului treburilor din lăuntru a numi orașele și satele noastre după voia lui. Să înțelege, că el le va boteza cu nume ungurești. Apoi să mai zice, că în viața publică numai numele date de ministru se pot folosi. Aceasta din urmă hotărîre se cuprinde în §. 5 al proiectului.

La acest §. s'a născut o discuție. Deputatul *Pulasky* a propus, ca în cărțile de școală, în tipărișurile școalelor etc. să se poată folosi în parentesă și numele nemaghiare.

Deputatul sas *Fr. Schreiber* propune, ca cuvântul numai (exclusiv) să se șteargă și apoi să se zică în lege:

„În administrația comunelor, precum și în cărțile întrebuintate în școale și în scrisorile școalelor se pot întrebuinta numele de comune și locuri istorice deosebite de cele oficiale și cele în deobște întrebuintate”.

Pentru aceasta vorbește deputatul sas *Schmidt*, ear' împotriva *Eötvös* și alții. *Ivanka* propune, ca și pe mape să se folosească numele ungurești, ear' *Szentivanyi* dorește a se folosi numele ungurești și în afacerile bisericesti.

Propunerile Sașilor se resping și se primesc ale celorlalți deputați.

Astfel proiectul vătămător pentru noi s'a primit și acum va trece la casa magnaților în dezbateră. Aici credem, că vor alerga și prelații noștri, ca să-l combată.

În legătură cu aceasta amintim, că *consistorul săsesc* din Sibiu a făcut o reprezentație la guvern împotriva proiectului și tot asemenea va face și *consistorul român gr.-or.* din Sibiu. Anume în ședința de Luni a consistorului plenar s'a făcut propunere, ca să se dea o reprezentațiune în contra noului proiect de lege, care vătămă așa de adânc drepturile autonomiei bisericesti-școlastice.

Propunerea s'a primit și a luat asuprași însuși *I. P. S. Metropolit* a redacta reprezentațiunea.

Sperăm, că toate consistoarele noastre vor face asemenea.

În amintirea marelui Andreiu.

Vorbim în nru trecut despre marele metropolit Andreiu Șaguna, am amintit, că seminarului archidieceșan, ridicat de el, consistorul i-a dat numele de seminarul „Andreian”. Teologii și pedagogii din acest seminar au o societate de lectură, care asemenea poartă numele marelui arhieru, numindu-se: *Societatea „Andreiu Șaguna”*.

Societatea aceasta are între altele și frumosul obicei, de a aranja o serbare literară în fiecare an, în preseara zilei S-lui Andreiu, întru pomenirea marelui arhieru.

Anul acesta serbarea s'a ținut Sâmbăta trecută seara, în sala cea mare a seminarului „Andreian”.

A fost de față un public mare și ales din Sibiu și jur.

Presidentul societății „Andreiu Șaguna”, dl profesor Dr. Ioan Stroia, a deschis sedința printr'o scurtă vorbire. A arătat însemnătatea mare a metropolitului Șaguna, nemuritor prin așezămintele și alcătuirile sale pentru înaintarea neamului românesc și a bisericii române gr.-or., și a avisat tinerimea să privească în marele arhieru totdeauna un ideal, o pildă vie.

Au urmat apoi celelalte puncte ale programului, dovedind tinerii seminariști un zel de lăudat și prestații îmbucurătoare.

Corul a cântat trei piese: *Cântec de seară* de Nic. Popovici, *Sună buciul de alarmă* de I. R. Simionescu și *Zorirea* de C. Attenhofer, producându-se foarte bine și corect.

D'sertații au fost două: *Onoarea și duelul* de Lazar Tritean, vicepr. societății și *Dor și jale*, de Terenție Popovici, cleric a. III. Aceasta din urmă a tractat firea și rolul acestor simțăminte la poporul român.

Orchestra tinerilor a cântat *Potpouri*, spre plăcerea tuturor și bine a reușit și duelul de flaută, executat de clericii George Henția și Em. Tărchilă.

Unul din cele mai reușite puncte a fost declamația poeziei de G. Coșbuc: *Dragoste învrăjbită*, prin clericul dl Iosif Comanescu, dându-i o tălmăcire și accentuare foarte bună și potrivită.

Debutanții au fost viu aplaudați.

Serbarea literară a reușit foarte bine, numai ne-a părut rău că nu s'a ținut o disertație despre viața lui Șaguna.

SCRISORI.

Înainte!

Sipet, în 16/28 Nov. 1897.

Onorată Redacțiune!

Cu ajutorul lui Dumnezeu am deschis și noi o prăvălie, numai și numai la îndemnul d-voastre, pentru aceea vă rog să binevoiți a ne da nițel loc, pentru istorirea tuturor pățaniilor și pedecilor puse de Jidani:

Mai întâiu de toate în Noemvrie 1896 am deschis cu chiu cu vai o mică măcelărie, dobândind dela primul for industrial (dela pretură) dreptul de „henteș” când ce să vezi? Jupăul Schwarcz Antal (cărui de două-ori i-s'a licitat toată moșia câștigată din spatele Românilor, devenind proprietatea păr. Nic. Stoia dia loc), ne cheamă prin o scrisoare la pretură, sub cuvânt că cu ce drept și noi ca și jupănia sa lipitoare putem tinde la dreptul de „henteș”? și făcându-ne spese de vre-o 10 fl. am reușit a pune pe spatele lui cheltuelile adv. și martorilor circa 45 fl. Ear' în una din zilele lunei lui August a. c. scrisei o corespondență reuniunii din Făget „Gloria” cu rugarea să binevoiască a ne scrie cum ne-ar reuși mai bine, aducând marfă dela d-lor, cu trenul sau cu trăsura? Dar' răspuns n'am primit și așa mult ne supăram, una pe cel dela „Reuniune” alta pe inteligența noastră, în care de n'ar fi încuibată neinteresarea, ar

putè zidi o cetate, de cum o societate. Ar putè cei chemați să întemeieze în vechiul opid *Ciacova*, care opid este foarte căutat o „*Reuniune de consum*”.

Așa supărat dar' tare în gândul de a deschide o boltă, în ziua de 23 Octomvrie o iau înspre Timișoara ducând mai câtă grâu, mai câtă cucuruz, mai un vas cu untură ca măcelar, mai având bani de pe un junc ca la 70 fl. În Timișoara am întâlnit un neguțetor român cu numele *Aureliu Sorbun* din *Petroman*, care încă m'a povățuit la multe la treaba pentru care am venit în Timișoara. Dar' la sosirea mea întrebai pe dl ospătar dela hotelul la care am tras, să facă bine să mă povățuească de unde aș putè căpăta negoț mai ieftin și ca să nu ajungă bani în mâna Jidanilor? 'Mi-a recomandat pe frații *Nenadovici*. Am luat drumul la unul din acesti frați, la *Alexandru Nenadovici* din sub. fabric, de unde 'mi-am luat toate la plac și dela un frate român. Dorind vreunul din frați a-l împărtăși cu povețe, că cu ce preț poate procura cutare ori cutare negoț să se adreseze și cu drag îl voi împărtăși; astfel am plecat acasă făcându-mi rugarea după-cum spune în *Călin-darul Poporului* și am câștigat dreptul. Nene, acuma ținete la de-ale bune, când auziră prin dobă cei 10 boltași de lipitoare că, la *Trifu Curuța* e tot negoțul cu un cr. cu doi mai ieftin ca la ei. Au început să voame șerpi de mânie, ba doi, cei mai grași la pungă s'au și dus la neguțetorul *George Wirowaș* să facă legătură între ei spre a-mi face scăderi, dar' înzădar, căci ai nostri tot la noi trag; lipitorile de mânie stau să crepe.

Toți acesti neguțetori s'au îmbogățit din pricina că ei știu face din un cr. 2, dar' noi nu ne deșteptăm cu toții, ci numai unde și unde câte unul.

Trifu Curuța,
neguțetor și măcelar.

Din Austria.

Provisorul și cuota.

Din Viena se împărtășește, că conchemarea parlamentului în anul acesta nu se va mai face. *Provisorul* cu Ungaria se va face cu poruncă împărătească, pe temeiul § 14 al legii fundamentale a statului. Tot asemenea se va purcede și cu *cuota*. Cum guvernele Austriei și Ungariei n'au putut ajunge la înțelegere, că în ce măsură se plătească cheltuelile comune, se va încredința acest lucru Domnitorului. Domnitorul va hotărî pentru cuota de acum, (70 și 30%) pe un an de zile. Astfel un an de zile vor rămâne lucrurile tot așa.

Din Boemia.

În Boemia nici acum nu e liniște. În toate părțile se fac demonstrații și ciocniri mai mici între Cehi și Nemți. La o adunare cehă din *Laun* a vorbit fruntașul ceh-tiner *Gregr*, arătând la ce au să țințească Cehii.

„De oare-ce Germanii nu vreau să se înțeleagă cu Cehii, acestia trebuie să lupte, ca în Boemia întreagă limba oficială să fie numai limba cehică!” — și-a sfârșit vorbirea *Gregr*.

În *Praga* se susține încă statarul, dar' din pricina aceasta Cehii sunt foarte necăjiți.

DIN LUME.

Crisă ministerială în Italia.

În Italia s'a ivit săptămâna trecută crisă ministerială. Ministerul *Rudini* în urma unei votări în cameră, s'a retras dela cârmă. Regele a încredințat cu formarea unui nou minister tot pe *Marchisul Rudini*. El a format ministerul și a făcut declarația, că guvernul nu va introduce nici o schimbare în politica din afară de până acum a Italiei.

Pacea dintre Turcia și Grecia.

Abia acum s'a încheiat pacea între Turcia și Grecia, după pertractări lungi dintre trimișii amânduror statele la *Constantinopol*.

Eată condițiile de frunte ale tractatului de pace:

Despăgubirea de războiu, în sumă de patru milioane funți. Golirea *Tesaliei* în restimp de o lună. Eliberarea din amândouă părțile a celor prinși. Grație pentru acei *Tesalieni* cari au luat parte la războiu. Regularea emigrațiunii. Despăgubire de 100.000 funți turcești din partea Greciei pentru cei păgubiți în războiu. Regularea comunicației de postă și telegraf între cele două state etc.

În lucrurile de neînțelere, ce s'au ivit între cele două state în decursul pertractărilor, va fi chemat a hotărî un juriu, alcătuit din trimișii marilor puteri din *Constantinopol*.

Ciocnire între Germania și China.

Între aceste două state, cari sunt așezate așa de departe una de alta, s'a iscat o ciocnire. Pricina este, că *Chinezii* au omorât doi misionari germani, adevărați preoți, cari au mers să propovăduiască creștinismul între *Chinezi*. Germania a luat la răspundere guvernul chinez și mărinari nemți au cuprins portul chinez *Kiao-ciau*. Apoi au trimis în apele chineze un alt batalion de soldați mărinari, sub comanda prințului *Henrich*, fratele împăratului.

Cu cuprinderea portului *Kiao-ciau* nu sunt mulțumiți *Englezii*, căci își ved primejdute interesele de negoț în acele părți.

Răscoala din Albania.

Din *Salonic* se vestește, că *Mulla Zeca*, cunoscutul conducător al *Albanezilor*, a plecat la *Constantinopol*, dimpreună cu mai mulți fruntași albanezi, ca să predee Sultanului un memorandum, în care sunt înșirate plângerile și dorințele *Albanezilor*. Sultanul ar fi zis, că va purcede blând față de *Albanezi* și vrea să le îmbunătățească starea politică și materială.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Regele însă încapăținat în planul seu nu ascultă de nime, ba muștră între altele foarte aspru pe *Creslau Curosvanciul*, cancelarul și episcopul *Vladislaviei*, spunându-i «să meargă să se ocupe de preoția lui, și să nu aibă grije de războaie, că dacă chiar haina

sa 'i-ar ști gândul, încă o ar pune pe foc»¹⁾. Așa era Albert el nu asculta de nime, el știa una: să aducă la îndeplinire planurile sale și pace, — el nu vedea că chiar sfetnicii sei, chiar poporul și armata îi desaproba planul seu, dar' vom vedea ce va fi.

Fiind armata gata de plecare, el în conțelegere cu frații sei, rînduiră în secret cum să meargă oastea și pe ce cale să apuce. Oastea polonă nu știa că merge în contra lui Stefan, ea cugeta că merge să se lupte cu Turcul.

Ajungînd la hotarele Moldovei, se zice că 'i-se făcurea regelui o mulțime de semne, pe cari ostașii le luau de semne rele, regele însă le desprețuia. Astfel se zice, că calul lui Albert se înecase într'un rîuleț mic când eșiră din Liov, boii, cari duceau carerele cu iarbă și provizii, din cauza unui vînt se încurcase și se risipise tot ce era pe carere de nu se mai putea strînge; un țeran nebun strigară că Polonii ar merge la pierirea lor; un ostaș a fost trăsînit în cort cu 12 cai, și multe alte semne se arătaseră Polonilor. Solii trimiși de Albert la Stefan se înturnaseră cu vestea, că Domnul Moldovei luase măsurile de lipsă pentru îndestulirea armatei polone și că el este gata a intra în luptă, numai el Albert să pornească mai înainte spre cetățile sudice prin jurul Nistrului, prin Podolia și Rușia-roșie. Dar' Albert nu ascultă de Stefan, ci își dete pe față planurile sale, apucînd de-adreptul asupra Moldovei, îndreptîndu-se spre Nistru.

Stefan, om prevezător pricepînd îndată planul lui Albert, el trimise în solie la Albert pe Tăut logofetul și pe Isac Visternicul, cari îl întrebă, că cum intră în țeara lor, ca prieten sau ca dușman? căci dacă într'adevăr ar merge contra Turcilor, calea cea mai scurtă ar fi pe unde le spusese Stefan, ear' nu pe unde porniseră ei.

Albert ascultă solii și primi bucuros darurile trimise de Stefan, apoi le zise: că el într'adevăr împotriva Turcilor merge, și ca să încredințeze și mai mult despre acest adevăr pe Stefan, trimise și el soli din partea sa. Văzînd însă Stefan că Albert înaintează mereu prin Pocuța și nu ia în socotință vorbele lui și a solilor, trimise de nou pe cei doi soli ca să-i vorbească mai cu hotărîre. Solii îi ziseră: »Măria ta! nici un paș să nu mai faci în țeara noastră mai mult, ci să te întorci îndărăt, căci Domnul Stefan este gata de a te primi și pe tine ca pe toți aceia, cari au ridicat armele asupra sa și cari au fost mai tari decît tine«. Albert supărat de aceste vorbe puse solii în fiare și-i trimise în închisoare la Liov. (Va urma).

¹⁾ Kromer. Urechiă în Letopisețe I., p. 136.

PARTEA ECONOMICĂ.

Lucrări de grădină în Decembrie.

Neînghețînd de tot tare pămîntul, se pot face săpături în această lună, îngrășîndu-se locul dimprejurul pomilor cu must de gunoiu. Se curătesc pomii de crengi uscate și de cele de privesc, cum și de muschiu și coșje uscată.

Pomii bătrâni și bolnavi, cari nu ne mai dau nici un venit, se depărtează, adunîndu-se alt pămînt, ca să se poată planta pomi tineri în locul celor scoși. Unde a fost un măr să plantează un pîr și întors. Și mai bine e punînd în locul pomilor cu sîmburi mici și moi, cum sînt merii și perii, pomi cu sîmburi tari s. p. pruni, cireși, perseci ș. a.

Scoalele de pomi deschise sau grădinile cu pomi tineri sînt de a se prevedea de jur împrejur cu drot ori altfel, pentru-ca să fie scutite de iepuri. Pomi singuratici, ce s'ar' afla pe cîmp, se împrejmuesc cu mărăcini, cari se leagă cu drot.

Straturile calde se curătesc. Conținutul lor se așează în groapa pentru compost, ear' pămîntul să amestecă cu compost bun, plin de putere. Pămîntul de lipsă pentru anul viitor să cerne scutindu-se de îngheț prin acoperirea cu frunze, scînduri sau gunoiu, ca astfel să se poată folosi ori-cînd va cere trebuința. Lăzile pentru straturile calde se curătesc și reparază, coperișele se aduc în stare bună, ferestrelor sparte punîndu-se ochi (giamuri).

Straturile cu sălata de iarnă se acoper, de cumva nu s'a făcut aceasta mai înainte. Cu sfîrșitul lunii se pot sîmîna ridichi de lună, spinat, sălata creață ș. a.

Dușmanii de peste iarnă ai albinelor.

Albinele sînt supuse la multe primejdii și au mulți dușmani și în timpul iernei. Între aceste se numără ca cea mai de căpetenie: *Neliniștirea*, care se poate întîmpla din foarte multe cauze și anume:

1. Prin *mișcarea*, ce li-ar pricinui-o însuși stuparul, umblînd într'un chip sau altul la ele.

2. Prin ori-ce *sgomot* și *sguduire* ce s'ar' întîmpla în nemijlocita apropiere a lor s. p. descărcare de lemne sau creparea acestora, pușcatul ș. a., cari repetate mai de multe-ori, pricinuesc pagube foarte mari.

3. *Oamenii* și *animalele* se nu se atingă de stupină în timpul iernei. Chiar și animale mai mici, ca șoarecii, cloțanii ș. a. încă pot face mari stricăciuni și îndeosebi isbutind să intre în coșnițe. Pisicile încă să fie împedecate a intra în stupină, asemenea pițigoi, ciocănitorele și vulpile.

4. *Soarele* neliniștește albinele în mare măsură peste iarnă; el, care peste vară e cel mai mare binefăcător și prieten al albinelor, în timpul iernei le face numai rău. Străbătînd razele soarelui prin urdiniș în coșniță pot să ademenească pe albine a-și părăsi așezămîntul de iarnă și, depărtîndu-se de mulțime, se înghețe. Cu chipul acesta stupa din cei mai puternici se pot prăpădi. Deci astfel de înrîurîță a soarelui trebuie împedecată. În stupinile cu obloane e tare ușor a preveni răul prin slobozirea acestora, ear' la stupinile deschise să se pună costiș dinaintea urdinișelor câte o bucată de scîndură sau de țigla.

5. Stricăcios e și *frigul*, și mai cu seamă stupilor sîraci în albine. Bine fac deci stuparii, învîluindu-și cât mai bine coșnițele cu haine mai slabe și umplînd spațurile (locurile) goale din lăuntru cu muschiu, paie, otavă, fîn, părți fine ce se fac cu prilejul oblitului de scînduri ș. a.; ear la coșnițele de nuiele punîndu-se și cenușe împrejur, adevă acolo unde zac pe poliță. Cu chipul acesta frigul nu va neliniști albinele.

6. Dar' între toți dușmanii de iarnă ai albinelor, fără îndoială, *lipsa de nutreț* este unul din cei mai primejdioși. Cel mai bun material de încălzire pentru albine este nutrețul și unde acesta lipsește s'a gătat și cu încălzitul și cu vieața lor. Tocmai pentru aceea foarte bine lucrează stuparii, cari lasă nutreț în măsură mai mare albinelor. Căci mai bine mai mult decît prea puțin.

Stupii cu miere prea puțină sînt de a se ajuta la toată întîmplarea cât ce se poate umbla în stupină și în coșnițe.

7. Dar' și *căldura* prea mare în coșniță poate fi primejdioasă albinelor, nu însă în Decembrie și Ianuarie, ci după-cele au început a cloți, ceea-ce se întîmplă prin Februarie și cu deosebire în coșnițele călduroase din seamă afară. Urmînd după aceea frig mare se poate încinge boala așa numită *putrezirea puilor*, care e cea mai primejdioasă dintre toate.

Industria de casă.

(Urmare).

Starea de azi a industriei noastre casnice.

Ca să ne putem face o judecată mai dreaptă despre starea de azi a industriei noastre casnice e, credem, de lipsă să aruncăm o ochire măcar și numai în fugă, asupra stărei ei în timpurile nu prea îndepărtate, despre cari își pot da seamă bătrîni și bătrînele încă în vieață.

Bătrîni ne spun și în parte știm și noi cei tineri, că înainte de aceasta numai cu câteva zeci de ani toate materiile pentru îmbrăcăminte și înșăși îmbrăcămînta bărbaților, femeilor și casei se făcea din partea femeiei române, cum pîrîndu-se dela

străini cel mult pălăria, încălțăminte și șerparul, ici-colea cojocul și pieptarul.

Așa a fost, ce e drept, nu mult înainte de aceasta, în timpurile cele grele ale iobăgiei, când Românilor nu le era iertat să învețe meserii (meșteșuguri) și nici haine nu puteau purta, cum ar fi dorit, dar' chiar și dela școală au fost opriți.

În timpurile mai dincoace însă s'au schimbat multe lucruri, uuele s'au întors pe dos, ear' altele s'au dat chiar cu fundul în sus.

Acum e silită toată suflarea să învețe carte:

„Împăratul din palat,
Muncitorul dela sat,
Coronița dela bal,
Țărăncuța de pe mal“.

Azi nime nu ne oprește dela învățarea meseriilor și îmbrățișarea negoțului și, că nu înaintăm mai cu spor pe aceste două drumuri, noi înșine sântem de vină.

Dela felul cum se ne îmbrăcăm earăși nime nu ne mai împedecă, dimpotrivă ni-se îmbie tot felul de haine cu țorțoane, arătătoare la vedere, trumoase și atrăgătoare, dar' puțin trainice și prin urmare, ori-cât de ieftine ni-s'ar părè, totuși sânt scumpe din pricina că nu țin. Mașinile de tot felul întru atâta s'au înmulțit și oamenii au mers până acolo, încât din materii vechi fac haine, de gândești că-s din nou și acestea le dau pe prețuri neînsemnate, dar' astfel de haine, puse pe copii, nu rămân întregi nici câteva zile.

Dela un lucru însă nici în trecut, nici în timpul de față n'am fost și nu sântem împedecați și aceea e industria de casă. Au putut lucra Românele în trecut ori-ce și ori-câte materii pentru haine și haine chiar, și tot așa pot face și azi. Nime nu se pune împotrivă pentru a nu ne lăsa să cultivăm cânepă și în din destul, nici pentru-ca să nu ținem oi, cari ne-ar da lâna trebuincioasă. Nime nu desmântă pe femeile noastre ca să nu mai lucreze aceste materii, odinioară atât de prețuite în toate părțile locuite de Români.

Și totuși, pe zi ce trece, vedem cu destulă durere de inimă, că cânepa și inul se cultivă în măsură tot mai mică; ear' lucrarea lânii din partea femeilor noastre încă face calea racului. Și oare de unde și pentru-ce această schimbare?

Nu s'la pricinuește această schimbare, ci o altă pricină e la mijloc, o pricină care, pe furiș și pe nesimțite tot mai mult se viră, făcându-și loc în casele noastre, scoțând, cu intrarea ei, lucruri și obiceiuri bune, cari de mii de ani, spre binele nostru, s'au sălășluit între noi; ear' acum, ne mai băgate în seamă, părăsite și desprețuite fiind, se gată rind pe rind de plecare, lăsând în urma lor sămânța sărăciei. Și cum? Care e réal, ce a venit și vine încă pe furiș, făcându-și loc tot mai mult în casele noastre?

(Va urma).

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Raportul comitetului pe anul 1896.

(Urmare și fine).

Afaceri interne.

Cu privire la *afacerile noastre interne*, ne permitem a Vă relata, că comitetul în decursul anului 1896 a ținut în total 8 ședințe, în cari s'au rezolvit 143 obiecte (la protocolul de exhibite au intrat 177 piese).

În anul 1896 am avut durerea a constata trecerea la cele eterne a membrului ordinar: *Constantin Simțion*, paroch în Sadu, *Dumitru Răssoiu*, comerciant în Seliște, *Nicanor Frateșiu*, asessor consistoral pensionat în Bacifalu; *Ioan Cașolțan*, notar în Lancrăm, *George Beou*, notar în Rodu, *Nicolae Rechițan*, paroch în Galeș, *George Șandor*, proprietar în Cueșdiu, apoi a membrului ajutător *Petru Vecerzan*, econom în Fofeldea și *Mihailă Bucur l. Simeon*, econom în Lancrăm, și mai pe sus de toate, la 4 Maiu n. c. cruda moarte a răpit din mijlocul nostru pe vrednicul *vice-president Iosif Pop*, care cu deosebit interes a conlucrat alătura de noi la realizarea scopurilor urmărite de Reuniunea noastră. În semn de adânc regret comitetul D-Voastră a asistat la înmormântare, a depus o coroană pe cosciugul decedatului, ear' presidentul D. Comșa, printr'o cuvântare mișcătoare a arătat meritele, ce 'și-le-a câștigat pentru Reuniunea noastră.

Numărul total al membrilor, conform consemnării de sub II. este: 1 membru fondator; 1 onorar; 12 pe viață (membri înscși în 1896 sânt: dl *Dr. Ioan Mihu*, avocat în Orăștie și „*Proprietarii din Mohu, părtași la fondul înființat din arênda pășunatului*“); 439 ordinari; 49 ajutători; în total deci 488 membri. Tot la acest loc ținem a aduce cuvenita recunoștință pentru ajutorul oferit de distinsul prim-pretor al Sebeșului-săsesc dl *A. Dörr* și Seliște dl *P. Drăghici*, la încassarea taxelor dela membri cu locuința în cercurile pretoriale respective.

Trecând la *averea* Reuniunii, raportăm precum urmează:

Din rațiociniu se constată, că în anul 1896 s'a realizat un venit de fl. 718.15, ear' cu restul cassei din 1895 în sumă de fl. 927.94, un venit de fl. 1646.09.

Din isvoarele proprii ale Reuniunii a încurs suma de fl. 1440.89, ear' restul de fl. 205.02 a încurs precum urmează: fl. 1.20 este prețul încurs din vânzarea broșurei «*Peronospora viticola*», dăruite de înaltul minister, cu scop de a se vinde cu preț redus; fl. 100 este

ajutorul acordat de onorabilul institut de credit și economii «*Albina*» și fl. 100 este ajutorul comitatului pentru premiile expoziției de vite.

Sumele dela *intratele* rațiociniului în comparație cu budgetul dau următorul rezultat:

Mai mult încassat ca preliminar a titlul I.: Taxe dela membri cu fl. 83.98, ceea-ce provine între altele și din împrejurarea, că pe lângă că s'au înscris doi membri noi pe viață dl *Simeon Popescu*, protopresbiter și profesor, în acest an a achitat taxa de membru pe viață de fl. 40 cu suma de 100 franci. Totodată se constată, că nici la un titlu nu s'a încassat mai puțin ca preliminar.

Din comparațiunea sumelor dela «*Eșitele*» rațiociniului cu budgetul se constată, că pe când nici la un titlu nu s'a spesat mai mult ca preliminar, la titlul I.: Distribuie de semințe s'a spesat *mai puțin* ca preliminar cu fl. 14.83; la titlul II. Cărți agricole cu fl. 27.15, la III. «*Intrări agricole*» cu fl. 5.22; la titlul V. «*Simbria servitorului*» cu fl. 6; la titlul VI. spese de cancelarie cu fl. 10.45; la titlul VII. «*Distribuie de pomi altoiți*» cu fl. 2.30; la titlul IX. «*Tipărituri diferite*» etc. cu 2 și la titlul XI. «*Spese neprevăzute*» cu fl. 25.12.

La fondul neatacabil s'au adaus interesele cu fl. 39.35, cum și taxele solvite de membri pe viață, și fl. 100, primiți dela «*Albina*». Atingând fondul neatacabil suma de fl. 1250, la 9 Decemvrie 1896, această sumă s'a investit în 2 scrisuri fonciare «*Albina*» în coroane, prin ce, după acest capital, se încassează 5% interese; pe lângă amintitele scrisuri fondul neatacabil cu finea anului 1896 dispune și de un capital de fl. 14.09, depuși la «*Albina*».

Averea totală a Reuniunii s'a urcat la suma de fl. 3040.10. Valorile, din care se compune această avere, se ved din inventarul de sub IV., cărui anexăm și consemnarea colecțiilor agricole sub V.

Pentru anul 1898 ne luăm voe de a supune aprobării D-Voastre proiectul de budget de sub IV. El prevede un venit anual de fl. 840, și spese totale de fl. 817, ar rămâne deci un prisos budgetar de fl. 23. La compunerea budgetului nu ne-am abătut dela bazele satorite în trecut.

Pe basa celor expuse onorabila adunare generală să binevoiască:

1. A lua acest raport la cunoștință.
2. A examina și a aproba rațiociniu anului 1896 și a ne da absolutul.
3. A încuviința proiectul de budget pro 1898.

4. A vota mulțumită onorabilului institut de credit și economii »Albina« pentru ajutorul de fl. 100.

5. A exprima condolență pentru membrii și vicepresidentul *Iosif Pop*, răposați în 1896.

6. A pune la cale întregirea postului de vicepresident.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, ținută la 30 Octombrie n. 1897.

Demetriu Comșa,
president.

Victor Tordășianu,
secretar.

O nouă bancă românească.

Vestim cu mare bucurie, că se va întemeia și în *Biharia*, anume în orașul *Oradea-mare* o bancă românească și încă o bancă mare și puternică, cu un capital de 200.000 fl. Noua bancă se va numi „*Bihoreana*”. Începutul l-au făcut fruntași din *Selagiu* și *Bihor*, cu mare vază și cu avere. Ei sânt chezașie, că lucru cinstit și bun se va săvârși.

Publicând prospectul, iscălit de acești fruntași, îndemnăm de nou pe inbiiții noștri țărani mai cu dare de mână din acele părți a subscrie și ei acții la noua bancă.

Condițiile se ved în următorul:

— Prospect. —

1. Subscrișii fondatori luăm inițiativa pentru întemeierea unui institut de bani, pe timp nedeterminat, sub firma „*Bihoreana*, institut de credit și economii, societate pe acții în *Oradea-mare* (*Nagyvárad*)”.

Sopul societății este a deștepta spiritul de economie în toate clasele societății, prin depuneri spre fructificare; și prin deschidere de credite solide, a înlesni orice lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și a altor afaceri economice

2. Societatea se înființează cu un capital de 200.000 fl. sau 400.000 coroane.

3. Capitalul social de 200.000 fl. respective 400.000 coroane se împarte în 2000 acții de câte 100 fl. sau 200 coroane.

4. Subscrierea acțiilor se încheie cu ziua de 15 Martie 1898 st. n.

5. La subscrierea acțiilor sânt a se plăti 10% din valoarea nominală a acției, adică după fiecare acție câte 10 fl. sau 20 coroane, și 2 fl. spese de fondare.

La 30 zile după adunarea generală constituantă vor fi a se plăti direcțiunii 20% din valoarea nominală a acțiilor, adică după fiecare acție, câte 20 fl. sau 40 coroane.

Eară restul de 70% va fi a se plăti la provocările direcțiunii; însă direcțiunea nu va pute pretinde plățirea în rate mai mari de 10% și în termeni mai scurți de câte 3 luni.

Fundatorii își susțin dreptul de a alege prima direcțiune, pe trei ani. (Legea comercială §. 183).

7. În cazul când s'ar subscrie mai multe decât 2000 acții, reducerea se va efectua în proporțiune dela aceia cari au subscris mai multe acții.

Adunarea generală constituantă poate decide însă și ridicarea capitalului social până la suma scrisă.

Oradea-mare, 23 Septembrie 1897.

Iosif Vulcan, redactor și proprietar în *Oradea-mare*; *Nicolau Zigre*, avocat în *Oradea-mare*; *Toma Păcală*, protopop în *Oradea-mare*; *Iosif Roman*, adv. în *Orade*; *Dr. Coriolan Pap*, avocat în *Oradea-mare*; *T. Kő ári*, preposit capit. în *Orade*; *Petru Mihăciu*, protopop gr.-cat. de *Oradea-mare*; *G. Pop de Băsești*, prop. în *Băsești*; *Dr. Florian Duma*, avocat în *Oradea-mare*; *Samuel Ciceronescu*, prof. prep. în *Orade*; *Vasiliu Ignatu*, adv. și propr. în *Beiuș*; *Dr. Aurel Lara*, avocat în *Orade*; *A. Palladi*, preot și proprietar *Feneș*; *Andrei Horvath*, presbiter în *Orade*; *Dr. Gavriil Cosma*, adv. și proprietar în *Beiuș*; *Dr. I. Nichita*, avocat în *Șimlău*; *Victor illyes*, proprietar în *R.-Cristur*; *A. Cosma*, director executiv al „*Silvaniei*” în *Șimlău*; *Mihaiu Velici*, adv. în *Chișineu*; *Petru Păutya*, comerciant în *Orade*; *Dr. Nic. Oacu*, directorul inst. „*Victoria*” în *Arad*; *Dr. Iustin Pap*, adv. și prop. în *Tinca*.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului din Bozovicium. Nici o poruncă ministerială nu este, care să îngăduiască, ori să oprească a face contracte. Ori cine poate face contracte, dacă știe, și nime n'are putere să-l oprească. Matriculantul d-voastre chiar atâta drept are, că și d-voastră. N'aveți frică de el, dacă vă oprește. Pe el încă l-ar pute opri cineva pe temeiul §-lui 39 art. de lege 35 din 1874, care spune despre „*Winkelschreiber-i*”. Plată pentru contract nu vă poate lua, decât după invoială, sau dacă e notar, trebuie să aibă tarifă dela comitat. Câtă vreme veți face contracte, care se întrunească toate cerințele legale, n'aveți să vă temeți de nimic.

S. B. în Comloșul-mare. Dacă cineva nu face dare de seamă, despre banii adunați prin colectă, poate fi tras în cercetare criminală pentru înstrăinare de bani publici. Dacă se face arătare, va fi urmărit din partea procurorului. Există însă o ordonanță ministerială, care oprește colectele fără concesiune dela autorități.

Abonent 9089 în Boroș-Ineu. Dacă vreți să faceți grănar de bucate căutați statutele tipărite în nr. 12 al „*Foii Poporului*” din anul acesta. În câteva zile va eși o carte, în care vor fi și unguște, cum trebuie înaintate la minister spre aprobare. Celelalte amănunțuri la înființarea de societăți le afi în nr. 38 al „*Foii*” din anul acesta sub titlul „*dreptul de asociare*”. La tot cazul va fi bine, dacă veți avè un om, care să vă povățuiască. Trebuie să fiți în curat cu aceea-ce vreți să faceți. Din câte ne-ai scris nu prea înțelegem, ce societate vă închipuiți.

V. C. în Muerău. 1. Sora dumnitale e greu să mai câștige ceva din averea, care bărbatul ei a întabulat-o pe nepoții sei. E vorbă, din ce a stat averea ce i-a dus-o sora d-tale, cu ce poate dovedi, că a luat-o bărbatul seu? Întrebați un avocat.

2. Cât poate să capete un executor diurne la zi, noi de aici nu putem ști.

3. Contracte de întabulare poate face ori-cine.

I. P. în Zam. Ca să se poată face despărțanie, trebuie să mergeți la un avocat,

care vă va face scrisorile la tribunal și apoi se va ține pertractare. Tot așa veți căpăta și zestrea înapoi. Cât va fi cheltuiala noi nu știm. Cum vă veți înțelege cu avocatul.

N. S. în Gârbova. Pentru scutirea de dare pentru casă trebuie să dai rugare la direcțiunea financiară în timp de 6 săptămâni de când gați casa și înainte de a te muta în ea. Dacă din pricina unor pedeci n'ai dat rugarea în acest termen, îți rămâne dreptul în vreme de un an, socotit dela trecerea celor 6 săptămâni, să dai rugarea la direcțiunea financiară, care îți poate îngădui scutirea de dare, cu restrângerea, ca să plătești darea pentru casă până la sfârșitul pătrarului, în care ai înaintat rugarea. Așadar și la d-ta, dacă n'a trecut încă un an și 6 săptămâni de când ai gătat casa, mai poți să dai rugarea.

G. T. în Pianul-inferior. Accisul de 4 fl. 35 cr. de hectolitr (100 litri) îl poate cere, dacă până la 15 Septembrie sau cel mult până la sfârșitul culesului n'ai înștiințat cătățimea de vin ce ai. În acest cas ai plăti numai 1 fl. 1 cr. de hectolitr.

De-ale casei.

Oțetul.

Toată lumea știe, că oțetul se face din vin, din struguri rămași de sub teasc (trevere) sau din așchii. Anul acesta făcându-se foarte puțin vin, trebuie să ne așteptăm că și oțetul adevărat din vin să-l avem mai rar, vînzându-ni-se drept oțet un altul fabricat cu apă amestecată cu câteva picături de vitriol (acid sulfuric), care deși are gustul înțepător al oțetului însă e vătămător sănătății.

Pentru a se recunoaște această falsificare primejdioasă, se poate urma astfel: se varsă câteva linguri din oțetul bănuț într-o farfurie de lut smălțuit sau într-una de porțelan și se moaie într'însul câteva bucăți de hârtie albă sugetoare; apoi se pune farfuria pe sobă caldă și se lasă până se usucă hârtia. Dacă e vitriol cu apă sau dacă e adăugat vitriol în oțet slab pentru a-l întări, hârtia se va înegri; ear' dacă oțetul e curat din vin, hârtia rămâne albă.

Ceapa împotriva tusei și guturii (troacnei).

Tăieți câteva cepe, fiecare în câte patru părți, și ferbeți-le în apă puțină, cu zahăr. Din sucul căpătat cel-ce tușeste va lua câte o linguriță de cafea plină, la fiecare 2—3 ciasuri.

Abatorul din Iași.

(Urmare și fine).

Hala refrigerentă.

Hala refrigerentă (de ghiață) este așezată între abatorul de vite mari și abatorul de vite mici.

Ea este împărțită în două: hala mașinelor și hala refrigerentă adevărată. În hala mașinelor se face lumina electrică de lipsă abatorului și se pune în mișcare mașinaria refrigerentă pentru produs ghiața măiestrită și pentru răcit aerul în hala refrigerentă propriu zisă.

Cu ajutorul acestei mașini se pot produce pe zi până la 2500 chg. de ghiață măiestrită și se poate ține răceală de 2 grade de-asupra lui zero, serul din hala refrigerentă.

Aceasta din urmă este împărțită prin grătare de fer în colivii, în care se poate închide carnea spre păstrare. Aici se pot păstra până la 50.000 chg. de carne.

După-cum vedem, carnea nu se îngheață, ceea-ce i-ar schimba calitatea, ci se ține numai la o răceală spre a o împedeca de a se strica și a-și perde din gust.

Ea este menită a răci și păstra carnea ce se crede că se va exporta de aci în alte țări, precum și pentru a se păstra de măcelari carnea ce le rămâne nevândută din tăierea zilnică.

Pentru porci și oi.

Abatorul pentru vite mici are două părți: una pentru tăiatul porcilor și alta pentru berbeci și oi.

Înainte de tăiere porcii se cântăresc, ear' îndată după tăiere se ridică cu o mașinărie și se introduc în o puțină cu apă fierbinte spre a se curăți părul. Este aci și un loc anumit pentru pârlierea porcilor.

Porcul spălat sau pârliț și curățit este trecut în o sală de-alături, unde se taie și în care sunt mese și mici basinuri cu apă pentru curățitul și spălatul mătelor.

Oile se taie în altă sală alături în care află de cârlige numeroase, se află mese pentru înlesnirea tăierii și basinuri mici pentru spălat mațe. Să mai află aci o sală deosebită cu băi pentru curățit și albit căpătinile și picioarele.

Pentru vite bolnave.

Abatorul pentru vite suspecte și bolnave este o mică clădire, făcută în scop de a pute lua toate măsurile de igienă în tăiere, ori de câte-ori sunt semne de boală la vite.

Alte părți.

Reservoarele de apă se află așezate pe malul din fața abatorului cu o înălțime cam de 20 metri deasupra curței abatorului. De aci se împarte apa prin conducte (canale) în toate clădirile abatorului și la târgul de vite de lângă el.

Se mai află aici un grajd pentru caii administrației abatorului, pentru adăpostirea cailor măcelarilor și chiar al unui număr oare-care de boi de tăiere.

Locuințele personalului și administrația abatorului se află la intrarea curței, unde se cântăresc vitele ce intră la abator.

Ca privire generală abatorul din Iași este foarte frumos și după părerea specialiștilor poate fi socotit alături cu cele mai bune și mai grandioase abatorii din Europa. Curtea este largă și bine grijită.

Alături de abator se află locul și noile zidiri ale târgului de vite.

Știri economice.

Negoț românesc. Am scris mai înainte, că Românii din Dej și jur au întemeiat o însoțire de negoț, cu numele „Mercur”. Direcțiunea însoțirii ne trimite acum următoarea înștiințare:

„Mercur”, societatea comercială pe acții din Dej, își va începe lucrarea sa la 12 l. c. cu o *prăvălie românească*. Se trage deci atențiunea intelegentei române și cu deosebire a preoțimeii și învățătorimeii din acel comitat, ca să informeze poporul despre deschiderea acestei prăvălii,

unde se află de vânzare pe lângă cele mai moderate prețuri, toți articolii aparținători manufacturii, spițeriei și ferăriei.

Diracțiunea.

Repetăm, că unde numai avem o boltă românească, să ne ținem strins de zisa lui Creangă: *Nici un ac dela straini.*

Arderea unei fabrici. O pagubă de peste trei milioane de coroane s'a făcut prin foc la fabrica și rafineria de zahăr din Pecék (Bohemia). Această fabrică este una din cele mai mari din Austria. Împreună cu clădiri și instalațiuni, a ars o mulțime zahăr brut și rafinat. Fabrica din Pecék curăța pe un an șeszeci milioane de chilogr. zahăr, din care 5—6 se exporta în mare parte și în România.

Cartea stuparilor. Vestim cu bucurie, că a eșit în editura „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” *Cartea stuparilor săteni de Romul Simu*, în vătător, cu mai multe ilustrații în text. Cartea e scrisă în limbă populară și cuprinde tot de ce are lipsă stuparul. O recomandăm în deosebita luare aminte a cetitorilor nostri. Prețul este 35 cr. (porto 3 cr.) și se poate procura dela librăria noastră.

Prețul fânului. Din Berlin se vestește, că proprietarii din Silesia-de-aus au hotărât urcarea prețului de fân, cu câte 2 bani la maja metrică.

Usurărie de bucate. S'a scris de atâtea ori despre ne mai pomenitele usurări ce le fac speculanții cu bucate pe contul sarmarilor plugari nepricepuți și ajunși în lipsă de bani. Ce e drept legea oprește usurăria, dar' anume nu numește care afaceri sânt a se privi ca usurărie și prin urmare dela judecător depinde ca să judece dacă o afacere este sau nu usurărie.

Referitor la afacerile cu bucate și în special la vânzarea înainte a bucatelor, Curia a adus de curând două hotăriri de mare importanță.

Primul cas a fost, că mai mulți țărani au vândut bucate unui speculant, cu condiția să le lifereze după secere. (Au luat bani înainte pe bucatele, ce erau pe câmp încă). Fiind producțiune slabă, țărani n'au putut lifera toate bucatele și speculantul calculând și diferența de preț a statorit o nouă cantitate de bucate pentru liferarea la recolta anului următor. Și această afacere s'a lungit mai mulți ani, adaugându-se în continuu diferența de preț la bucate.

Curia a statorit că se face *usurărie*, când cineva se obligă a-și plăti o datorie cu bucate, dar' pe acele din pricina recoltei rele nu le poate lifera în natură și creditorul cu toate aceste pretinde dela debitor nu banii ce i-a dat, fără prețul urcat al întregii cantități de bucate, pentru a căror liferare s'a obligat înainte debitorul.

În cazul al doilea s'a constatat *usurărie*, de oare-ce un anumit creditor a luat ca interes roada unui pământ al debitorului, care s'a constatat că a prețuit mai mult ca 8% interes după banii împrumutați.

Țărani nostri, cari fac atâtea pagubitoare afaceri de natura aceasta, ar fi bine să ia la cunoștință hotăririle de mai sus ale Curiei.

Afacerile de bucate în Octomvrie.

Importul bucatelor și a făinei crește mereu, pe când exportul scade însemnat. În luna Oct. s'a importat mai mult grâu (207.214 măji m.) cucuruz (138.017 măji) și sâcară (250.199 măji m.) În cele 10 luni până acum s'a importat bucate în valoare de 22.32 milioane fl. față de 10.37 fl. din corespunzătoarele luni ale anului trecut. Cea mai mare cantitate din estan s'a importat din România și apoi din Rusia, și importul transatlantic a fost mare. Exportul a scăzut mai mult la orz (723.386 măji), apoi la grâu (1135 măji m.) și la cucuruz (1734 măji m.)

Circulația târgurilor de țeară în luna Octomvrie a fost conform statisticii oficiale: în 413 târguri s'a minat 407.000 vite cornute; 133.000 cai; 139.000 oi și 63.000 porci. Cel mai cercetat târg de vite cornute a fost în Reghinul-săsesc și în Aiud. Oi s'au minat mai multe la Dobrițin. Cel mai mare preț l-au avut vitele cornute în Lugoj, unde o păreche de boi pentru jug, clasa I. s'a plătit cu 540 fl. Caii mai scumpi au fost în Győr, ear' oile mai scumpe fu Dobrițin.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Buciumanii.

Buciumanii, ca și toți Românii din Munții-Apuseni, au fost și sânt mari iubitori de libertate, curagioși și viteji în luptă. Ei au avut din timpuri vechi anumite drepturi și libertăți, pe cari stăpânirea ungurească din veacul trecut a început a le călca și nesocoti. Astfel cu încetul a isbutit să-i facă iobagi de ai statului (fișcușului). Din pricina aceasta s'au iscat procese între Buciumanii iobăgiți și între stat, apoi împotriviri și răscoale precum la 1837, când Buciumanii și Românii din Abrudsat și Cărpeneș au fost siliți la munca iobăgească cu putere armată.

Satele Buciumane sânt foarte respirate; casele singuratice, sau în grupuri de câte trei patru, având fiecare în jurul lor zidirile economice de lipsă, se află împrăștiate pe văi și pe lunci, în depărtări mai mari sau mai mici unele de altele. Acesta e în general caracterul așezării tuturor satelor din Munții-Apuseni. De centru comunei este considerat de obicei locul, unde se află școala și biserica, la care oamenii aleargă în zile de Dumineci și sărbători din mari depărtări.

Buciumanii au un teritor de hotar de 14,543 jug. catastrale și în toate șese se află 4532 de locuitori, toți Români.

Ocupațiunea de frunte al lor este bășagul; Buciumanii au pe teritorul lor mai multe băi și la 600 de șteampuri, cari imprimă Buciumanilor caracterul localităților de mine.

Buciumanii în privința politică formează o comună mare, care numai în privința biserică este împărțită în cele șese parochii, sau părți cu nume deosebite. Unele din aceste nume ne dau oarecum caracteristica locului, unde sânt așezate părțile sau crângurile. Astfel Șasa ne indică un loc mai plan, unde se află așezat satul cu aceasta numire; *Muntari* se derivă dela înfătoșarea muntoasă a locului; *Poieni* ne aduce aminte de poienile din mijlocul pădurilor ș. a.

De Buciumanii este legată între altele suvenirea unei falnice învingeri a Moților din anul 1849. La Bucium-Cerbu, a fost nimicită în 19 Maiu oastea ungurească a lui Hatvani, care fusese scos din Abrud. Oastea voia se fugă peste Dealul-mare, dar' în valea Cerbului fu atacată de cătră Moți și Buciumani.

Vitejii fii ai munților, eșind de printre stânci, își aruncară sumanele și pălăriile și se repeziră asupra dușmanului și a tunurilor. După o luptă crânceană, piept la piept, tunurile fură luate și dușmanul nimicit, încât abia putură scăpa 70—80 de Unguri, din 2800 câți au fost.

(Va urma).

CRONICĂ.

Fapte vrednice de laudă. Din comuna Feneșul-săseșc ni-se împărtășesc frumoase fapte creștinești. Femeia *Anica Oltean* născ. Selegean, văzând că sf. biserică de acolo este lipsită de un fond cât de mic, din care s'ar pute acoperi lipsele bisericesti și școlare, a aflat de bine, împreună cu soțul P. Oltean, măiestru de moară, acum răposat, să transpună din averea proprie pe numele sf. biserici o livadă în preț de 1500 fl. v. a. A mai donat 100 fl. v. a. pentru repararea bisericii, ceea-ce s'a și făcut. Totodată ca începutul unui fond spre a se edifica școală corespunzătoare, a donat încă 50 fl. v. a. asemenea și la biserică din Sămoșfalău 50 fl. v. a. A mai pregătit cu spesele sale 4 rînduri de vestminte pentru administranți, un prapor negru și alte lucruri sfinte.

— Asemenea familia de acolo *Ioan Rus* a donat sf. biserici 50 fl., ear' alți 50 fl. v. a. ca fond, din ale cărui interese vor fi a se cumpăra cărți pe seama pruncilor săraci. Pentru toate aceste vrednice fapte creștinești, poporul din Feneș aduce și pe calea aceasta mulțumitele sale bravilor dăruitori, urându-le viață îndelungată și fericită.

Neomenii și volnicii ungurești
Din B.-Huedin ni-se împărtășesc vesti revoltaoare despre neomeniile și volnicile ce câțiva slujbași ai stăpânirii săvirșese cu pécătoasă îndrăzneală în comuna curat românească *Mărgău*.

Anume de trei ani de când funcționează harnicul învățător *Ioan Mango* s'a desfășurat o muncă atât de frumoasă pe tărîmul de învățătură populară, încât la examene până și Ungurii se văd siliți a recunoaște, ca zău „*nagyon szép*“ (foarte frumos) e rezultatul. Ba notarul ungar *Sikó Kanut* să fi zis cu un prilej: „*Még a negyedik gymnásiumban sem tudtam annyit!*“ (Nici în clasa IV-a gimnazială n'am știut atât!).

Având în vedere ca toți copiii îndatorați a cerceta școala se poată fi bine luați la învățătură, cei chemați s'au grijit pe acest an școlar de o nouă putere învățătoarească, alegând și o învățătoareasă.

Acest fapt 'i-a scos din fire pe micii tirani ai comunei: fisolgăbirăul *Kertész* și notarul *Sikó*, cest din urmă un om scăpătat cu totul, ajuns acum adevărat *Pașă* în comună, pe care o „administrează“ de să te ferească sfântul!

Volnicile și neomeniile împotriva școalei s'au început așa, că notarul pe lângă toate provocările pacinice nu vrea să golească cele trei chilii școlare, pe cari senatul școlar le dase drept cancelarie comunală, până se va clădi o casă a comunei, — deși casa comunală e acum gata, zidită din banii Românilor, cu 6

chilii, cari se vede că nu sînt de ajuns „*ne-mesului*“ de notar!

Dar' a mers și mai departe notărașul cel voinicos. Cu dela sine putere a pus la cale, prin slugile sale, o adunare populară, care să ceară a se șterge postal al doilea învățătoareșc. Celalalt tiran, fisolgăbirăul *Kertész* a dat voe în scris pentru ținerea adunării, deși bravul director școlar *Aurel Urzică* 'i-a spus, că n'are drept să se amestece în afacerile de sine stătătoare bisericesti și școlare. Și s'au găsit câțiva rătăciți, cari s'au dus la adunare, unde au făcut voia dușmanilor școalei românești! Totuși, consistorul aflând cum stă lacrul, a aprobat repartitia pentru salariile învățătoarești, *Kertész* însă, căruia 'i-s'a așternut lista, n'a vrut să iee măsuri pentru încassare ci cu tovarășul seu notarul *indeamnă pe oameni să nu plătească nimic!*

Ai fi vremea, ca slugarnicii și micii de suflet din comună să vadă, că oameni d'ai de *Kertész* și *Sikó* numai binele ua-l voesc Românilor, și să se pue și ei întru sprijinul și apărarea școalei atacate de dușmani! *Așa face ori-ce bun Român!*

Cas de moarte. Primum următorul anunț: Subscrișii cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor moartea prea iubitului și neuitatului soț, și tată, *Iacob Caliana* proprietar în Șeulia întâmplată după un morb scurt la 6 Decembrie st. n., la 1 oră din noapte provăzut cu sf. sacramente ale muribunzilor, în anul al 59 al etăței sale.

Falnica familie.

Maghiarisarea comitatului Tërnavei-mici. Poate-că nici într'un comitat ardelenesc maghiarisarea nu face pași atât de repezi — scrie „*Gazeta Transilvaniei*“ — ca în comitatul Tërnavei-mici, locuit în majoritate de Români. De curând s'a hotărît întemeierea unei școale de stat în comuna *Cuștelnic*, învecinată cu *Dicio-St.-Mărtinul*, centrul comitatului. Școale de stat ungurești sînt deja în mai multe comune ale comitatului, cu locuitori români. La școalele ungurești din *Dicio-St.-Mărtin* umblă o mulțime de băieți și fetițe române din comunele apropiate și îndepărtate. Români din *Dicio-St.-Mărtin* neavând azi școala lor, copiii sînt obligați a cerceta școala maghiară de stat. Este în *Dicio-St.-Mărtin* și „*Kisdedovo*“, unde fragedele mlădițe ale neamului nostru primesc cunoștințe în limba maghiară. Români din comitat au foarte puține școale, ear' și acele cari le au, sînt mereu expuse șicanelor și prigonirilor organelor administrative, în ochii cărora ele sînt spin și ghimpe.

Nu Nemți, ci renegați. Deputatul guvernamental *Münnich Aurel*, unul dintre cei mai mari mameluci ai lui *Bánffy*, zisese în vorbirea sa pentru proiectul maghiarisării comunelor, că patriotismul Nemților din *Scepuzia*, cari 'l-au ales deputat, e atât de mare, încât acei Nemți 'i-ar vota neîncredere, dacă ar vorbi contra proiectului.

Un foarte nimerit răspuns la această afirmație patriotică 'i-s'a dat mamelucului în următoarea scrisoare ce 'i-s'a trimis în nemțește din Sibiu:

Stimate dle (până acum încă) *Münnich!* Greșești, când spui în dietă, că în *Scepuzia* locuiesc *Nemți*: nu-s *Nemți* aceia, ci *renegați*, cari pentru avantajii materiale își vënd legătura de cultură cu cel mai mare popor al pământului și-l schimbă cu aceea a unei națiuni, ca și cea maghiară. Pfui!

Un Neamș.

Aniversarea căderii Plevnei. Sâmbătă s'au împlinit 20 de ani dela căderea Plevnei. Această aniversare s'a sêrbat la București printr'un Te Dăum ținut în biserică *Spirea-veche*, de cătră I. P. S. S. *Metropolitu'-Primat*. M. S. Regele a sosit la biserică la orele 10 jum. După oficierea serviciului divin, M. S. Regele a primit defilarea trupelor.

Trupele erau înșirate pe stratele 13 Septembrie și *Uranus*, până la biserică din Dealul-*Spirei*. După terminarea oficiului divin, a avut loc defilarea, sub comanda dlui general *Vasilu Năsturel*. Seara a avut loc la clubul oficerilor în rezervă o sêrbare pentru aniversarea luării Plevnei.

Furt în biserică. Din B.-Comloș ni-se scrie, că un făptuitor necunoscut a furat din biserică de acolo mai multe vestminte preoțești. Gendarmii și procuratura din *Chichinda* s'au pus în urmărirea hoțului și speră, că-l vor prinde în curând.

Flotila română de războiu. Ministrul de războiu va cere un împrumut de 10 milioane lei, pentru reînnoirea vaselor și a materialului de războiu al flotei române. Se anunță, că o comisiune a fost făcută sub președinția dlui general *Murgescu*, comandantul-șef al marinei. Comisia va trebui să alcătuească un raport asupra lipselor grabnice ale flotei, cum și asupra reorganizării ei.

Un duel fatal. Din București ni-a sosit vestea unui duel cu sfîrșit de tot trist. Doi fruntași au duelat și unul a rămas mort. Eată ce scrie *Epoca*: „În urma unui articol eșit în *l'Independance Roumaine*, articol atîngător pentru dl *Filipescu*, care nu scrisese nimic în contra dlui G. Em. *Lahovary*. a fost un duel între aceștia. Duelul a avut loc cu spada. Dl *George Em. Lahovary*, a fost rănit la stomach și peste câteva minute rana a pricinuit moartea. Deplângem din adâncul inimei acest fatal desnodământ, la care nimeni nu se putea aștepta“.

Convocare. Adunarea generală ordinară a reuniunii de lectură „română-sêrbă“, la care sînt prin aceasta toți membrii poftiți a participa, se va ține *Duminecă* în 9 Ianuarie st. n., la 3 ore p. m., cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul cassarului și bibliotecarului. 4. Alegerea comitetului pe anu 1898. 5. Eventuale propuneri. 6. Închiderea adunării. Orșova, 5 Decembrie st. n. 1897. *Mihail Băiașiu* preș. reun. *Traian Hențu*, not. reun.

Poporațiunea Bucureștilor. După numărarea din 1859, poporațiunea capitalei București era de 121.734 suflete. De atunci, dar' mai ales dela 1881 încoace, numărul poporațiunei capitalei române s'a sporit treptat, așa că în 1878 erau 177.646; în 1889: 194.633, ear' în 1894; 232.000 de locuitori.

Furt de — pădure. Și asemenea lucruri se întemplă azi. Unde? În Ungaria! Putè-s'ar alt unde?! Din *Sighetul-Marmației* se vestește că un teritor de 5000 de jugere de brădet de pe-acolo a fost pustiit din rădăcină. Interesant e cazul mai ales pentru-că e plănuț de fapt chiar un solgăbirău, *Riskó Géza*, care a fost oprit din post și arestat. A mai fost arestat și un notar și un proprietar jidov. Toți sînt puși sub cercetare.

Nou oaspe în Seghedin! În 10 l. e. un nou martir român a intrat în temnițele Seghedinului. Este părintele *Mihail Rubinoviciu*, despre care se scria mai înainte, că va fi dus la Vaș.

Părintele Rubinoviciu este osândit la 6 luni temniță de stat.

Ilustrația noastră. În numărul nostru de azi nu dăm ilustrație deosebită, căci așa credem, că *Declarațiunea-protest* de pe pagina 1 și 2 împodobește mai vrednic foaia decât ori-ce ilustrație. Ea este ilustrația cea mai națională și neîntrecută de nici o icoană.

Contra colorilor săsești. „Bistritzer Zeitung“ scrie că poliția din Bistrița a pornit cercetare împotriva reuniunii de patinat, pentru-că accasta, în scop de a arăta publicului când e deschis terenul de patinat, a arborat colorile săsești albastru-roșu. La pertractare, conducătorul reuniunii Dr. Gustav Lang a fost osândit la o zi temniță și 10 fl. amendă, Acusatul a dat recurs. Foaia săsească scrie, că pașul poliției a provocat mare amărăciune mai ales că reuniunea de patinat arbora — nepedepsită — colorile săsești deja de 25 de ani.

Slovaci cu sutele de mii în Americă. Ce „fericit“ e pentru Nemaghiari traiul în „teara lui Papp János“, o dovedește și faptul, că în America trăesc nu mai puțin de 300.000 de Slovaci, toți emigrați din Ungaria! Departe peste țări și mări, de vetrele strămoșești, acești Slovaci, mai toți muncitori, își păstrează cu sfințenie naționalitatea și limba, pe cari în patrie nu le mai puteau ocroti de turbatele prigoane ungurești. Două foi slovacăști vestesc emigraților datorințele lor naționale și propaganda află viu echou, întru cât pe lângă buna lor susținere naționalicește și ecomicește, Slovaci americani nu-și uită nici de frații prigoniti de acasă, ci an de an le trimit ajutor și încurajare în lupta pentru existența națională!

Adunare... fără știrea poliției. Zilele acestea vre-o 500 de muncitori din Budepesta au ținut o adunare, la care a fost de față și a vorbit și deputatul austriac Dainski, șeful social-democraților din Austria. Caracteristic e, că adunarea s'a ținut fără știrea poliției.

Așa poartă deregătoriile ungurești grija adunărilor socialiste, pe când pentru adunările noastre iau măsuri cu săptămâni înainte!

Profetul Falb despre anul viitor. Profesorul Falb scoate în fiecare an câte un călindar de profetie, în care prevestește furtunile, frigul, căldura și zilele critice ale anului ce urmează. Despre anul viitor profetul se declară, precum urmează: Prima jumătate a lui *Ianuarie* va fi friguroasă, însă în a doua jumătate temperatura se va îmblânzi și în *Februarie* va fi destul de cald. Cu atât mai multă zăpada va căde în *Martie*, deși pe la sfârșitul acelei luni va fi căldură simțită. *Aprilie* va corespunde cu desăvârșire numelui său? zăpadă, ploaie, vânt, cald și frig. Prima jumătate a lui va fi liniștită, în a doua jumătate însă ne putem aștepta la multe și mari furtuni și la ploi. Pentru *Iunie* putem să ne așteptăm și la mai rău. Ziua cea mai critică va fi 31 August.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

La biserica noastră gr.-or. din Drăguș, comitatul Făgărașului, au dăruit în fondul bisericeii mai înainte economul Nicolae Potmolea din Viștea-de-sus 500 fl. v. a. — Cu ocaziunea punerii petrei fundamentale la biserică cea nouă au dăruit locuitorii din Drăguș și anume: dl paroch Ioan Făgărășan 50 fl. v. a. pentru un paratunet. Apoi George Codru 5 fl. Samoilă Trimbițaș 1 fl. Chirion Hușa 2 fl. Neofil Fogoros 1 fl. Dumitru Gabriel 1 fl. Nicolae Sofonia 1 fl. George Aldea Haneș 1 fl. Ioan Ioan Fogoros 1 fl. Petru Tătar 1 fl. Ioan Socaciu Racu 1 fl. George Zachiu Hușa 1 fl. George Gușeilă 1 fl. Dionisie Sofonia 1 fl. Ioan Ioan Poparad 40 cr. Dumitru Nicolae Fogoros 1 fl. Zevedeu Muntean 50 cr. Adam Gabriel 1 fl. Vasilie Savu Fogoros 30 cr. Nicolae Codria 50 cr. George Spiridon Rogozia 60 cr. Mari Fogoros Rogozia 50 cr. Mateiu Rogozia 1 fl. Nicolae Rogozia 5 fl. Safta Ioan Balia 40 cr. Ioan Pavel Tătar 50 cr. Vasile Bolovan 20 cr. Eva George Fogoros 10 cr. Nicolae Rogozia Balia 50 cr. George N. Rogozia 20 cr. Savu Sitea 50 cr. Ioan George Rogozia 20 cr. Elisafte Ioan Tătar 1 fl. Mateiu Stoia 50 cr. Maria Ioan Sofonia Trimbițaș 2 fl. Eva Naftanailă Haneș 30 cr. Vasilie Hușa 30 cr. Ioan Gușeilă 30 cr. Vasilie I. Codria 30 cr. George I. Rogozia 50 cr. Nicolae Iosif Tătar 5 fl. Dumitru Carstea 50 cr. Adam Fogoros 50 cr. Ioan Samoilă Balia 1 fl. Petru Zsiga din Sâmbăta-de-sus 14 cr. Paraschiva Dumitru Mocan din Scărișoara, dogar 1 fl. Vasile Racu din Drăguș pentru o toacă de fer 5 fl. v. a.

Dăruiri în anul 97 și cu ocaziunea sfințirii bis. noue în 8 Sept. 1897. dl notar cercual Leon Solomon din Drăguș 2 sfetnice de argint china în preț de 30 fl. v. a. pentru altar, dl Dionisie Făgărășan, profesor la gimnasiul din Brașov, 1 candelă de argint china în preț de 25 fl. v. a., doamna Stanca Teodor Spirchez din Zernești 7 sfetnice de lemn pentru icoanele împărătești în preț de 20 fl., 1 masă de per pe pristol în altar în preț de 10 fl. v. a. 1 perdea la ușa altarului și 1 candelă de sticlă în preț de 10 fl. v. a. — Eva Mateiu Rogozia din Drăguș 1 icoană, Simeon Lupșior din Viștea-de-sus 1 icoană, o muiere străină, 1 icoană de praznica, Ioan Garaiu din Sâmbăta-de-sus-răs. 2 icoane mari, doamna Eva Ioan Făgărășan preoteasă și fiul Solomon Făgărășan, acum diacon 5 icoane mari în preț de 25 fl. v. a., dl Ioan Făgărășan, paroch în Drăguș, 1 candelă de argint china în preț de 4 fl. Apoi economii din Drăguș Ioan Mateiu Fogoros, Ioan Sofonia și George Codru fiecare câte 1 candelă de argint china în preț de 4 fl. v. a. — Dumitru și Ana Nonn 2 candile de sticlă la olaltă în preț de 8 fl. v. a. Ioan Balia din Drăguș 1 candelă de sticlă în preț de 4 fl. v. a. — Vasile Pop Davița din Ucia-de-jos un rînd de haine de liturgie în preț de 42 fl. v. a. — Petru Tătar din Drăguș 1 cădelniță în preț de 6 fl. v. a. *aruri în bani:* Bodin Ana și Domineca 1 fl. Chercheșu Eva 50 cr. Nicolae Voda din Ucia-de-jos 20 cr. Elisie Harpau tot de acolo 10 cr. Asizefta și Ioan Popa din Sâmbăta-de-jos 2 fl. — Ioan și Stana Aldea Dan din Zernești 20 fl. v. a. Iarcu Siona și soția Bucura 5 fl. Nicolae Minea și soția Maria 5 fl. — Din Sâmbăta-de-sus au dăruit: Ioan Morariu 50 cr. Dumitru Dobra 20 cr. Toma Streza 1 fl. Toma Todorel 1 fl.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Ana Petrașcu 40 cr. Safta Mateiu Vidu 40 cr. Chiril Bota 10 cr. Nicolae Dobra 50 cr. Safta Rusului 10 cr. Nechit și Rafira Lalutz din Beșembac 20 cr. — Din Viștea-de-sus au dăruit: George Popa 10 cr. Ana Ioan Vurșogia 50 cr. Moise Bucilă 40 cr. Eva Ioan Coperiu 10 cr. Pavel Bucilă 20 cr. Maria Ioan Rața 50 cr. Samoilă și Rafira Șerbu 10 cr. Eva Potmolea 2 fl. Ioan și Rafira Bucelia 10 cr. Rafira și Antonie Cora 50 cr. Galațion Lupșor, George Popa și Rafira, Vasile Clonța, Ioan Isichie Clonța, Vasilie Ioan Popa și Vasile cu Rafira Barbu, fiecare câte 50 cr. George și Eva Popa 20 cr. Ioan Bontescu 40 cr. Moise Sersama 40 cr. Chiva Ioan Stoica 50 cr. și Teodose Meterna 20 cr. v. a. Apoi din Drăguș au mai dăruit: Aurelie Ioan Tătar 1 fl. George Iosif Fogoros 1 fl. v. a. Iacob Radu Aldea 50 cr. Eva Zevedeu Damian 50 cr. Chirion Hușa 1 fl. Iovu Pleiaș 25 cr. Rafira George Iacob Sitea 50 cr. Vasile Scurtu Sitea 50 cr. George Tătar Nischi 50 cr. Vasile Demian 40 cr. Nicolae Bota 10 cr. Vasile Andreas 50 cr. Vasile Muntean 50 cr. Vasile Savu Fogoros 5 fl. v. a. și Maria George Borzia 50 cr. v. a.

Mai mulți locuitori din comună și străini au dăruit bisericeii luminări, făclii și unt de lemn, cari nu sau putut însemna cu numele.

Binevoiască onorații domni jertfitori și dăruitori a primi și pe calea aceasta călduroasele noastre mulțumite pentru obiectele și banii dăruiti bisericeii noastre.

Drăguș, în 26 Octomvrie 1897.

Epitropia bisericeii gr.-or. din Drăguș:

George Codru. George Trimbițaș.
George Haneș.

R Î S.

Țiganul știe carte.

Un Țigan se duce la biserică și ține în mână o carte de rugăciuni deschisă, făcându-se că cetește. Un Român vede că Țiganul ține cartea de de-a'nderatele și-i zice:

— *Măi Țigane, întoarce cartea, că așa nu poți ceti.*

— *Lasă Românico, că eu știu și așa!*

Împărtășită de Romul M. Albu.

POSTA REDACȚIEI.

R. D. în Seb. „Piele verde“ aievea a fost prins atunci, a doua-oară.

S. D. Trimite banii, 25 cr. și numai decât primești „Călindarul Poporului“. Dacă poți vinde 10 exemplare, capeți unul în cinste. Dar' grăbiți de oare-ce Călindarele trec.

I. M. în Lupoia. La „Concordia“ i-am spus; vei primi catalogul. Pentru unelte întreabă de un mésar; el îți va spune vre-o boltă de pe acolo.

T. Rot. în Timișoara. Scrie-ne câte ceva despre păduri și vom publica.

I. R. în Comlăuș. E slab; nu se poate publica. Abonent nr. 3557 (Opația). „Floarea soarelui“ se găte în nr. 31, precum poți observa, cetindu-o cu luare aminte. La întrebare nu Vă putem servi cu răspuns.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simtion. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 27-a d. Ros., gl. 2, sft. 5.		rés.	ap.
Dum.	7 Păr. Ambrosie	19 Nemesiu	7 57	4 3
Luni	8 Cuv. Patapie	20 Libdrat	7 57	4 3
Mărți	9 † Zămis. S. Anei	21 Toma Ap.	7 57	4 3
Merc.	10 Mci. Mina și Ermog.	22 Demetriu	7 57	4 3
Joi	11 Cuv. Daniil Stălp.	23 Victoria	7 57	4 3
Vineri	12 † Păr. Spiridon	24 Adam și Ev.	7 57	4 3
Sâmb.	13 Muc. Axentie	25 † Naș. Chr.	7 57	4 3

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 8 Decembrie: Cetatea-de-Baltă, Cernatul-de-jos, Ocna-Sibiului, Egerhat, Hășmaș (Hagymás-Lápos).
Mărți, 9 Decembrie: Agnita, Uilac. 9—10. Odorheiul-săcuesc (3 zile premerg. tirg de vite).
Mercuri, 10 Decembrie: Gross-Eidau, Cehul-Sălagiului, Supurul-de-jos.
Vineri, 12 Decembrie: Abrud.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda
marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/1 butelie 1 fl., 1/2 butelie 60 cr.

[1182] 26—40

Se poate procura dela toate farmaciile.

Deposit principal: Kreisapotecă, Korneuburg,
lângă Viena.

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868.

[1482] 28—30

asigură prelungă condițiile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
999.950 fl. 23 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu,
(Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov
(H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnachnahme — utánvét). În interesul bine priceput al publicului ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se trimite prețul cărții înainte printr'o asignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți, al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să trimeată banii înainte și să nu întrebuițeze felul de comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comande, pe lângă prețul cărții se se adaugă și porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Excelente vinuri ardelenesti

(vinuri de masă și de dessert)

cu prețuri moderate la

K. Wilh. Jikeli,
Sibiu, [2345] 5-10
strada Urezului nr. 7.

Betia

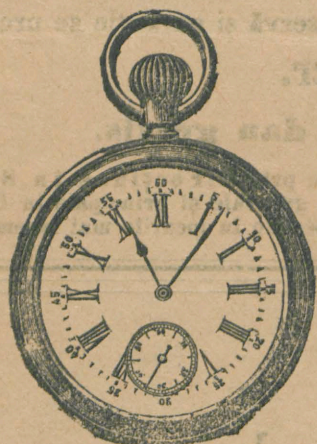
curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecaților se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate da betivului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O doză: 2 fl. 20 cr., o doză dublă, pentru pătimiși vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipative franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul“,
Lugoj, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 3-12

Numai fl. 3.50

costă următoarea pompoasă colecție de mărfuri

1 orologiu de buzunar Prima-Anker-Remontoir, umblă precis, cu garanție pe 3 ani:

1 lanț fin panteră imit. de aur;
2 bucăți inel imit. de aur în cel mai nou, fason cu similibriant;
2 bucăți nasturi de manșete, aur dublă, cu mecanism;

1 ac drăguț de broș pentru dame;
1 bucată nasturi la piept (chemisets);
3 nasturi Patent pentru guler;
1 ac de cravată foarte fin;
1 învelitoare pentru orologiu anker;
1 oglindă de buzunar în etui;
1 ac pentru blousă, fason aur.

Toate aceste 15 obiecte de lux împreună cu orologiu anker-remontoir costă numai fl. 3.50.

Se expediază ori-cui pe lângă rambursă. La cas de neconveniență se trimit banii îndărăt așa că pentru cumpărători ori-ce risic e eschis.

Se capătă singur și numai prin firma de orologe [2104] 9-12

Alfred Fischer,
Viena, I., Adlergasse nr. 12.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu se află de vânzare

**TABLOUL
CONDAMNĂȚILOR POLITICI
PENTRU CAUSA ROMÂNĂ.**

Prețul 2 fl.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în amintirea migrațiunei Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin nou	32 cr.
Vin bun de masă ardelenesc	40 "
	46 "
„Rhein-Risling“ din pivnițele baronului Szentkereszty	70 "
Pinotgris	70 "
Mädchentraube, dela Bläjel din 1889	80 "
Bika-vér ales, roșu	80 "
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	60 "
Transport din străinătate	1 fl. 20 "
Transport din Ardeal	80 "
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	2 fl. — "

Curat și sănătos!

Bun și elegant!

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate.

Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Vânzătorii în oraș și mai ales la țeară

capătă cu preț moderat. [2565] 2-12

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

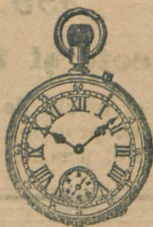
Ludwig Fronius, negustor de vinuri, **Sibiu.**

Adese-ori premiat.

IULIU ERŐS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădjei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaiere, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [1151] 33-35

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1,000.000. Circulația anuală fl. 15,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[362] 35-38

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.